

Posudek bakalářské práce MARCA PASCUCCIHO

Nulový člen v současné italštině

FFUK, Ústav románských studií

Kategorie členu patří navzdory formální jednoduchosti mezi nejobtížnější kapitoly italské gramatiky. Italští autoři se v příručkách a gramatikách obvykle omezují na několik základních pravidel jeho užívání, ta však nejsou s to postihnout velice pestrou praxi. Vedle obvyklé dichotomie členu určitý vs. neurčitý, popř. dělivý s významnou rolí v plurálu italština v mnoha případech člen vynechává. Kolísání úzu je takřka trvale přítomným jevem. Nulový člen může být dán např. pevně frazeologicky, což v praxi nezpůsobuje velké problémy. Ale např. opozice člen vs. nulový člen ve stejných konstrukcích může znamenat různou míru distinkce až po pouhou fakultativní variantu bez zjevného významového odstínu. Častá je i asymetrie mezi singulárem a plurálem, v obdobných spojeních mnohdy neplatí analogie (*re Carlo* vs. *la regina Elisabetta*) atd.

Marco Pascucci na sebe vzal nelehký úkol v této – jak i sám říká – „nepřehledné problematice“ prozkoumat právě otázku nulového členu. Jako rodilý mluvčí je velmi dobře disponován k tomu, aby dokázal posoudit jednotlivé případy z hlediska dnešní praxe. Svou práci dokonce záměrně pojal i jako pomůcku pro studenty italianistiky. Práce je účelně rozdělena do dvanácti kapitol. Nejprve autor podává přehled užívání členu obecně. Kromě opory běžných gramatik (Lepschy, Serianni, Hamplová a zejména Renzi) se kriticky zabývá i diplomovou prací, kterou na ÚRS obhájila Maria Voctová Massa. Postupně pak zkoumá jednotlivé případy užití členu v opozici k členu nulovému: jmenná syntagmata určitá a neurčitá, číslovky, nepočítatelná substantiva, předložkové vazby, vlastní jména, toponyma, posesiva, verbonominální predikát, konstrukce s kategoriálním slovesem, případy shrnuté pod označení elipsa, dislokace vlevo.

Jednotlivé oddíly mají proměnlivý rozsah, zkoumané jevy diplomant ilustruje vhodně volenými příklady. Oceňuji, že vedle příkladů převzatých z gramatik neváhá přispět – ve snaze o jasný výklad a veden spolehlivým jazykovým citem – příklady vlastními. Těžko hodnotit, která pasáž je povedenější, která problém osvětluje plněji a která by případně zasloužila rozšíření. Při tak komplexní problematice je pochopitelně možné rozšiřovat kdekoli. Autor si ale je vědom, že by to bylo nad rámec bakalářské práce, a daří se mu díky úspornému rozvržení postihnout problematiku ve všech podstatných aspektech. Stejně dobře chápe, že bez ohledu na rozsah práce není možné poskytnout vyčerpávající návod, jak člen nulový užívat. Přesto se v práci dotýká všech podstatných jevů, některé registruje, jiné zasvěceně vykládá a osvětluje. Výklad jiných autorů vhodně doplňuje, případně s ním polemizuje. Líbí se mi Pascucciho komentáře - v každé kapitole najdeme nějaký jeho vlastní postřeh, osvětlující překlad či poznámku. Podává tedy nejen komplexní pohled na fenomén nulového členu, ale dosáhl i dalšího cíle, který si stanovil: čtenáři poskytuje cenné rady, jak se v jednotlivých případech orientovat.

Práce je pěkně upravena a po formální stránce jí nic neschází. Je v ní minimálně chyb a překlepů (*Lepschyových* – s. 11, nesprávné reflexivum [vazba aj.] *si* vyžaduje - passim, několik omylů v pádech – *míněna jako pomůcku.. pravdu* 11, *včetně přezdívám a toponymům* 71, *se vkládají mezi vazbou... a daným jménem* 29, *syntagmata předcházená předložkou* 32, mylné neutrum *nemožné* výskyt 37, *výskyt je časté* 38, „italské“ užívání demonstrativ: *italštinou... a tou mluvenou v jižních oblastech* 11, *odkazuje na vlastnosti...jména nebo na ty vlastnosti získané spojením* 15, drobné prohřešky proti aktuálnímu členění – podmíněné italštinou, termín *numerali ordinari* 73). Seznam použité literatury na s. 68 není podle abecedy.

Zajímá by mě autorův názor na kolísání několika typů:

v souvislosti s kapitolou 2 – *un / il = ogni cittadino deve rispettarre le leggi* (Hamplová s. 56)
nebo např. *un / il gatto dorme sempre*

36 – *del Tiziano* (di Tiziano?, proti *il Michelangelo, *il Dante) – jde o křestní jméno

41-42 – *in / nel Veneto* a obdobné případy včetně např. *in / nella Repubblica ceca*

Několik kritických připomínek uvádím pro úplnost a s jistým ostychem. Marco Pascucci nejen napsal práci zajímavou a podnětnou po věcné stránce, také kultura jeho vyjadřování je nadprůměrná a jeho čeština obdivuhodná. S potěšením doporučuji bakalářskou práci k obhajobě a navrhuji pro ni hodnocení výborně.

V Praze 4. 9. 2012

Mgr. Jiří Špaček
vedoucí bakalářské práce